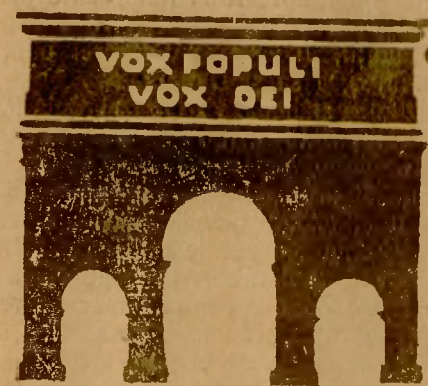

RENAȘTEREA ROMÂNĂ

ZIAR NAȚIONAL-POPORAN INDEPENDENT

Abonamente: Dincolo de Carpați și Bucovina: 80 coroane anual, 42 coroane pe 6 luni, 22 coroane pe 3 luni. Cu numărul 30 fileri. — Dincolo de Carpați: 75 lei anual, 40 lei pe 6 luni, 22 lei pe 3 luni. Cu numărul 25 bani.

Strigătul vremii

de Alex. Vlahuță

Un sentiment general, din ce în ce mai împede și mai hotărât, se desface din toate câte-am suferit: nevoia de o altă viață.

O altă lume, cu alte întocmiri, cu altfel de conducători — iată ce e în așteptarea tuturor. Num se deschid izvoare proaspete în urma unei dânci sguduirii telurice, așa din sbuciumările în cari am trecut a izbucnit lumina aceasta așteptată, care ni-a arătat de-odată în ce intrăm de minciuni ne-am deprins a trăi, și ce pueră și de aruncat în foc e toată îmbrăcămintea asta de forme deserte sub care ni-ascundem ultima păcatelor ce ne-au îngenuchiat. Noi am stat niciodată să ne întrebăm ce-a urmărit politica noastră, ce-au vrut să facă din țara asta armăturii noastre. A fost vre-un plan de muncă susținută în vre-o direcție? Au avut partidele noastre politice vre-o țintă lămurită, vre-o continuitate de acțiune în afară de acea nenorocită înză a Penelopei, care trebuia să fie organizarea țării, și pe care atăta au țesut-o și distrănat-o până ce numai pentru isprava asta se succedau acțiunile?

În școală, în administrație, în armată n'a fost nici un fel de îndrumare, nici un fel de direcție indicată și cerută de însușirile, nevoile și aspirațiile neamului nostru.

O prăpastie pururea deschisă a stat între țară și conducătorii lui. De-o parte numai dăbrii — de alta numai drepturi. Și nici o încercare serioasă nu s'a făcut pentru a se întinde și să se realizeze o altă lume. Se va umple oare răpaștia aceasta cu sutele de mii de leșuri pe cari tu mai ales, țărânie harnică și îndurătoare, le-ai dat jertfa unui ideal, despre care nimeni nu te-a îndreptat? Nu știu, zău. Ceea ce știu însă cu toții e că în felul cum am trăit, tu se mai poate trăi — că focul acesta grozav în care am trecut, și care încă nu e stâns,

trebuie să ardă tot putregaiul, toată stricăciunea din noi, ca să ne putem învrednici de viața cea nouă care ne așteaptă la capătul atâtor suferinți. Altfel toată dreptatea pentru care am sângerat și toate revendicările noastre, dincolo de munții și apele cari ne-au despărțit, nu ne vor folosi la nimic. Vom fi aceiași ticăloși, pe-o suprafață mai mare.

Ne trebuiau, firește, și Basarabia și Bucovina și Ardealul cu Banatul, ca să ne vedem țara întregită și neamul —statornic în vechile lui drepturi. Dar tot așa de strigătoare nevoie avem de un om care să cunoască adânc rănilor noastre și să nu se gândească decât la vindicarea lor. Omul acesta nu trebuie să aibă nici partid de întărit, nici clienți de îmbogățit, nici rude de pricopsit, — nimic din știutele păcate ale politiciaului să nu-l stănjinească în acțiunea lui măntoitoare. Să fie puternic nu prin mulțimea mirantelor interese, ci prin spiritul lui de dreptate, prin marea lui dragoste de popor și mai ales prin acea sfântă lepădare de sine și contopire în ființa neamului, care a fost în toate vremile taina și forța cea adevărată a eroului. Din viața lui curată, lipsită de orice deșertăciune, și din largă înțelegere a vremii lui să-și tragă prestigiul și autoritatea de care un conducător are nevoie. El vom cunoaște; când va veni. În jurul lui se vor strânge dela sine, fără chemări de trâmbiți, toți oamenii cu adevărat cinstiti ai țării, și fără tocmeli negustorești, toată marea lui putere tacută se va pune cu strâmbă pe terii lui.

Așa se va alcătui partidul pe care-l cere conștiința publică de azi, partidul de refacere națională, pe cari cu toți îl așteptăm. Il așteptăm cu atâta încordare de suflet, cu atâta credință, încât nu se poate să nu vie.

Familia regală

multumește felicitărilor din Ardeal

M. S. Regele a trimis dlui Iuliu Maniu, în răspuns la felicitările de Anul nou, următoarea telegramă:

*Dlul Iuliu Maniu,
președintele Consiliului dirigent,
Sibiu.*

Urările atât de caldușoase și sentimentele exprimate din partea populației, au găsit un puternic răspuns, în inima mea. Va mulțumesc în suflet dvoastră și colegilor dvoastră. Ceea ce prin toate am câștigat în timp de pace trebuie să ne consolidăm și să întărim. Să dea Dumnezeu ca până încordată ce dela noi toți se cere, să ducă în anul cel nou roadele ei binefăcătoare pentru patria întregită. Urez la toți, ani mulți fericiți.

Ferdinand.

Preoți cu crucea în frunte!...

Pornind pe drumul greu dar plin de speranțe al renașterii României tuturor românilor, trebuie să ne oprim o clipă și aruncând o privire spre jalea trecutului să ne aducem aminte de cei cari în primul rând au contribuit la faptul ca neamul românesc de pe plaiurile apusene ale Carpaților să nu fie în totul înăbușit, să nu-și piardă limba și obiceiurile strămoșești: preoții români, preoții „cu crucea în frunte”, cântății de Andrei Mureșanu.

Între adevăr, biserică, prin organizația inteligentă pe care a știut să i-o dea și să i-o îngreuească cu ziduri de cetate marele Andrei, a fost zăgazul de care multe valuri grele de mâine și distrugere maghiare s'au sfărâmat — a fost reazimul — multă singurul nostru reazim național. Slujitorii Domnului a fost — în covârșitoare majoritate — apostoli adevărați ai neamului, propagândurii ai democrației creștine și al spiritului național. Din gura lor doar mai gâseau mângâiere și întărire bietele sufletele românești prigonite.

Dacă vom decii, ca pe bazele solide să se așeze „România Mare”, între ostașii de frunte ai renașterii noastre naționale, pe preoți trebuie să-i punem și una din grijele noastre de capetenie trebuie să fie, ca preoții deștăinici, curajii la suflet și culți să avem, asigurându-le neatârnamarea materială pentru că un considerent lateral să nu le umbrească avântul, să nu-i împingă forțat de pe calea cea mai bună.

Și pentru aceasta trebuie să priveghiem cu ascuțită gelozie reformarea învățământului teologic pe baze moderne, îngrijindu-ne cu deosebire ca pe lângă cunoștințele ce trebuie să adune să aibă parte întâi și întâi de o înaltă cultură morală, fără de care preotul oricât de umblat prin Universități și oricât de cetit ar fi, preot bun nu ajunge. Trebuie să insistăm asupra acestui punct mai ales, pentru că războiul mondial a sdruncinat, ba a și răsturnat în milioanele de suflete echilibrul moral, pervertind cu desăvârșire rostul și înțelesul valorilor morale!

O îndrumare blândă dar tenace și neobosită a poporului spre căile adevărului și dreptății este indispensabilă pentru propășirea României Mari; și aceasta o poate face numai preotul, deștinătorul încrederii populare, mângâietorul celor loviți de nenorocire, sprijinul celor căzuți în nevoi. Or, numai cel avut sufletește poate împărși comorile fericitoare ale moralei superioare așa cum timpurile de astăzi o cer.

Apoi preotul, astfel înzestrat cu minte limpede și cu inimă și suflet nobilizat prin viețuire demnă, și prin profundă cultură morală, ca și până acum, chemat este să joace și un rol politic corespunzător în viața poporului nostru. Hristos n'a fost numai Fiul lui Dumnezeu, a fost și Fiul Omului; în afară de învățătura fericirii transcendente, Hri-

Unirea Ucrainei cu Rusia.

Kiev: Guvernul ucrainian al sovieturilor a hotărât, că republica ucrainiană să alipește la țara republică rusească a sovieturilor.

Scrisori din București.

Frământări politice. — Partide istorice și grupări noi. — Incercări pentru alcătuirea guvernului național. — Tratatul de pace și... opoziție. — Imprumut intern. — Lipsa de pâine și ajutorul aliaților.

În urma plecării dlui I. Brătianu, ca delegat principal al României la congresul de pace din Paris, frământările politice de-aici, în loc să se potolească, au luat o formă și mai acută. Se face guvernului liberal o opoziție din ce în ce mai crâncenă; luptele dintre așa numitele „partide istorice” și noile formațiuni politice făgăduiesc să ia o înfățișare cu totul neobișnuită.

Până acum, lumea politică se mai preocupă încă de formarea unui guvern național care să corăspundă împrejurărilor însemnate de astăzi, și care să cuprindă, deocamdată, pe cei mai autorizați reprezentanți ai tuturor partidelor politice de astăzi. Tratatul de pace până acum, au dat înfrădețăr, greș. Dl I. Brătianu încă înainte de a pleca la Paris, a dlui Tache Ionescu, șeful partidului conservator-național, o propunere de colaborare, oferindu-i să reconstituie guvernul format în Ianuarie 1917, la Iași. Răspunsul dlui Tache Ionescu, a fost însă refuzul de a face parte dintr-un guvern care n'ar fi expresiunea adevărată a colaborării tuturor bărbăților politici de vază din România. Și, în această privință, sunt foarte interesante comentariile pe cari le face marele ziar francez *Journal des Débats*, cu privire la situația politică din România.

„Nu știm care sunt intențiile precize ale dlui I. Brătianu, scrie ziarul francez. Dar credem că vechile cadre ale partidelor au fost sfărâmate de război și că un minister de reconciliere națională va trebui să cuprindă pe cei mai eminenți oameni ai țării, fără distincție de partide. România unificată are înaintea ei o menire mare și glorioasă, nu lipsită de greutate, și va trebui colaborarea tuturor marilor cetățeni pentru a înfăptui consolidarea în condiții fericite.”

Prin urmare, deocamdată tratativele de pace au fost începute sub auspiciile unui guvern de partid, și în mijlocul celor mai vii atacuri ce se aduc acestui guvern. Atacurile pornesc, mai ales, din partea noilor formațiuni politice conduse de oameni cari au stat până acum departe de conducerea efectivă a treburilor Statului, și cari tind să lupte atât împotriva vechilor abarvări ale vieții noastre publice, cât și împotriva alcătuirii de acum a partidelor politice, compromise și prin mijloacele de a guvernă pe care le-a întrebunțat și prin preocupările personale cari constituiau adevărate coliziuni privilegiate ale unor guverne cu adevărat oligarhice. În această direcție, e îndreptată, cu cea mai mare intensitate, activitatea *Ligei populului* a dlui general Averescu, a cărui popularitate e, necontestată, cea mai puternică printre soldații-ostași din toate județele României. Cu toate că, din multe părți, se impută prezidentului *Ligei populului* colaborarea pe care a primit-o cu unii reprezentanți ai vechilor concepții reacționare, și ai deprinderii de a face o anumită politică strâmtă, se bucură încă de cea mai mare încredere în privința bunelor sale intenții. Această acțiune politică de purificare a atmosferei publice de astăzi, o vor duce și gruparea țărănistă, în frunte cu un iminos și popular învățător, Ion Mihălache, uniunea democrața a profesorilor universitari N. Iorga, A. C. Cuza, Paul Bujor, Dr. Thiron și alții, cât și partidul social-democrat al muncitorilor.

Ce va aduce ziua de mâine nu se poate încă prevedea. Problema forțelor și întocmirii partidelor politice de astăzi nu se va rezolva desigur decât cu prilejul alegerilor pentru Constituantă, cari vor avea rolul să schimbe sistemul de azi a unor Camere de majorități disciplinate, supuse totdeauna la bunul plac al guvernului.

Deschiderea congresului de pace

Importante hotărâri din prima ședință a consiliului suprem aliat

Paris 2. Azi după amiază a avut loc întrunirea consiliului suprem interaliat și a primilor miniștri și miniștrilor de externe ai statelor aliate și asociate.

Din comunicatele oficiale și informațiile complementare publicate de presă rezultă că s'au mai luat următoarele hotărâri:

Nouile condițiuni ale armistițiului au fost fixate.

Consiliul a hotărât să îngreuească de alimentarea Germaniei și a țării limitrofe Iugo-slava, celei slovace, Poloniei, României, Ungariei, printr-un sistem de transport prin utilizarea tuturor vaselor de comerț aflate încă în porturile ei sau în cele neutre.

Aliații mai cer dela Germania restituirea întregului material ridicat de trupele sale din uzinele teritoriale invadate, în măsura în care va putea fi recunoscut.

Recunoașterea va fi posibilă intrucât statul major german a procedat la aceste ridicări cu foarte multă metoadă.

Clauzele financiare au de obiect să pună în loc sigur rezerva de aur dela Reichsbank, transportând-o într-un oraș de provincie.

Din punct de vedere naval condițiunile noi ale armistițiului impun Germaniei predarea materialului submarin care n'a fost executat complet.

Primii miniștri și miniștrii afacerilor străine, au reluat apoi examinarea programului conferenței de pace.

Fixarea numărului delegaților

Paris. S'a fixat numărul delegaților fiecărui Stat la conferința păcii. Franța, Anglia, Italia și Japonia vor avea câte 5 plenipotențiar, Brazilia 3, Belgia, Serbia, Grecia, Polonia, Cehoslovacia, România, China, câte 2 delegați; Portugalia și toate statele cari numai au rupt relațiile cu puterile centrale vor avea câte 1 delegat. Canada, Australia, Africa de sud și India vor avea câte 2 delegați. Noua Zelandă și Newfoundland câte 1. Chestiunea reprezentanței regalului Iugo-slava, nu e încă rezolvată. Mercuri dimineața consiliul va examina sistemul de activitate. Prima ședință a conferenței se va ține la 18 Ianuarie după amiază.

Și Rusia va fi reprezentată?

Lyon. Guvernul englez intenționează să trimită un mesaj către toate guvernele din Rusia, invitându-le să trimită reprezentanți la conferința păcii. În acest scop s'a cerut părerea guvernului francez.

Delegații României

Dela corespondentul nostru din București. —

Telegrama au anunțat că dl I. Brătianu, prim-ministru al României, a sosit la Paris pentru a lua parte la lucrările conferinței de pace.

În afară de dl I. Brătianu, România va avea, ca al doilea delegat, pe dl Tache Ionescu, fost vice-preșident al consiliului de miniștri, care se află la Paris de mai multă vreme, și care a și luat parte la prima conferință pentru Liga națiilor.

Delegația României va mai cuprinde și pe dnii Dr. C. Angelescu, fost ministru și vice-președintele consiliului național român din Paris, general Coandă, fost prim-ministru, Victor Antonescu, ministrul României, și locotenent-colonel Ionescu-Munte, atașatul militar român din capitala Franței. La această delegație se vor mai alătură diferite comisuni și subcomisuni de specialitate, care vor avea să ia în dezbateră chestiunile de ordin financiar, juridic și comercial.

În conferința de pace, — care se va ține la Versailles, în vechea ședință a regilor Franței, — se vor fixa, pe lângă bazele condițiunilor de pace, și problemele cari privesc relațiile dintre aliați. După cât se crede, toate statele Antantei vor constitui o mare alianță economică, în mijlocul căreia se vor stabili în amănunțime, legăturile comerciale și industriale din toată lumea.

De ale comerțului și industriei românești

Din partea unui distins personaj din viața regat primim următorul judicios articol conștient și viitoarei voastre orientări economice:

Nu am fost niciodată adeptul privilegiilor profesionale, și mi-a părut bine când am văzut o idee, sau un principiu bun, venit de oriunde, în ori și care direcțiune și dela ori și care persoană. Tot neamul românesc se găsește prins în vârtejul refacerii și nu se pot rezolva mai bine multiplele chestiuni, decât având o prematură, calea publicității.

Comerțul și industria unei țări sunt stâna legate de ușurința transportului, și de căile calea apelor înăuntrul și în afară, până la o mare abundentă de cai ferate.

Germania nu a putut ajunge la dezvoltarea industriei și la stăpânirea comercială, decât după ce și-a făcut o puternică flotă comercială, cu care și-a deschis drumul lumii pe ocean, iar flota comercială de pe râurile interioare, a contribuit la deservirea fabricilor sub toate raporturile.

Industria noastră națională e adevărat, că a făcut progrese mari ca începuturi dar departe de a ne gândi la o industrie independentă de străinătate.

Ne-au lipsit în trecut articolele prime, cărbunul și fierul și ne-au înglobat Puterile centrale la aceea economie politică nonorocită încât nu ne puteam mișca liberi.

Actuala stare, și mult timp în viitor încă, a căilor noastre ferate și scumpetea transporturilor ne paralizează ori și care acțiune.

Avem o flotă comercială pe Dunăre și pe mare, dar este așa de redusă încât o puternică flotă grecească trăiește în apele și din prilejul țării noastre; și aceasta într-un timp, când în țara noastră capitalurile existente, abia își găsesc piețele și cu o dobândă mică. Ideea emisă înainte de război și subscrierile pentru flota comercială, au fost primite cu atâta avânt, încât a stat în câteva zile dublarea primului fond.

Războiul mondial a oprit înfăptuirea lucrărilor, gâsindu-ne cu comande în străinătate, și executate și cu cele 2 șantiere — Turmu Sărat și Galați — în completă neactivitate.

Acest războiu monstruos, al forței centrale și dreptului și libertății popularelor, terminat, trebuie să îndreptează pe căile reale, pe calea independenței comerciale și industriale. Românii trebuie să-și stăpânească toate râurile lor, să-și aibă toate inlesnirile și rentabilitatea apelor lor și a produselor țării lor.

Avem atâtea râuri, deși nu prea mari, în interiorul României Mari, care toate duc spre marea arteră centrală de comerț, Dunărea, și termină la calea deschisă lumii întregi, la Marea neagră.

Aceste râuri sunt Nistrul, Prutul, Siretul, Oltul, Mureșul, Someșul și Tisa, din care unele mai mult, altele mai puțin, sunt și ai putea ușor să devină navigabile, pentru vapoare de un tonaj și pescărie mică; iar șantierul dela Severin să servească exclusiv pentru aceasta; rămânând șantierul Fernic din Galați, și apoi amenajarea celui din brațul Chilia, pentru vapoare mari, de Dunăre și Mare.

Jumătate din produsele țării s'ar scurge spre Dunăre și Mare în timp scurt și cu cheltuieli mici. Cine nu își aduce aminte de greutatea transportului cerealelor pe căile ferate, începând din luna August până primăvara, când recolta țării era abundentă și aceasta când căile noastre ferate deserviau numai vechiul regat; dar acum, când teritoriul s'a dublat ca pământ și pentru satisfacerea cerințelor, ar fi absolută nevoie de dublarea liniilor noastre ferate mai principale și consecutiv în cincitul număr de locomotive și vagoane.

Insemnări zilnice.

A văzut acum cinci ani la Arad, modest al exterior, modest la purtare, nepretențios și — neînțele. Pălini au fost, prea puțin, cari vor să simțită că băiatul acesta s'avea și tăcut, care trebuia să se mulțumească cu un post cel de însemnarea la un ziar local, — era pătruns de tana mare a poeziei.

Nu l'au înțeles de pe atunci, și primul lui volum de poezii, Serbat, și Moșii, neapărat căm ar merita, ne precestea un mare poet al Neamului.

Se despărțise de noi și vorbele:

Ca mâne plec de-aici
Cu ultimii Ardealului voinici...
Ca mâne plec și eu
Pe drumul cel mai lung și greu
Ce mi-l deschise viața biestemată
Mă duc și eu
Și poate nu m'oiu mai întoarce nicicând

Te vei întoarce, poete mult iubite!... Dumnezeu nostru te-a ocrotit și te-a mântuit ca să te poți plimbă chemarea. Soarta a voit ca să ajungi premier pe pământul clasic al mamei noastre strămoșilor, Roma, ca să îți renouiești și întărești inspirația în țara vechii Renașteri. Cu încredere am aflat că versurile ajunse să fie apreciate de un popor întreg. Fie că în nostru, — te așteptăm cu brațele deschise, noi, care încă începem to-am iubii, pentru că dela început tu ai fost

